Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

28. jaanuar 2020*

Liikmesriigi kohustuste rikkumine – Direktiiv 2011/7/EL – Hilinenud maksmisega võitlemine äritehingute puhul – Äritehingud, kus võlgnik on riigiasutus – Liikmesriigi kohustus tagada, et riigiasutusele kehtestatud maksetähtaeg ei ole pikem kui 30 või 60 päeva – Tulemuse saavutamise kohustus

Kohtuasjas C-122/18,

mille ese on ELTL artikli 258 alusel 14. veebruaril 2018 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Komisjon, esindajad: G. Gattinara ja C. Zadra,

hageja,

versus

Itaalia Vabariik, esindaja: G. Palmieri, keda abistasid *avvocati dello Stato* S. Fiorentino ja F. De Luca,

kostja,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president K. Lenaerts, asepresident R. Silva de Lapuerta, kodade presidendid J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, A. Prechal, M. Safjan ja S. Rodin ning kohtunikud L. Bay Larsen, T. von Danwitz, C. Toader, F. Biltgen, K. Jürimäe ja N. Piçarra (ettekandja),

kohtujurist: G. Hogan,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

otsuse

1 Oma hagiavalduses palub Euroopa Komisjon Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Itaalia Vabariik ei ole taganud ega taga ikka veel, et riigiasutused ei laseks mööda 30 või 60 kalendripäeva pikkust tähtaega, mida kohaldatakse nende võlgnevuse tasumisel tarnijate ees, siis on ta rikkunud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta direktiivist 2011/7/EL hilinenud maksmisega võitlemise kohta äritehingute puhul (ELT 2011, L 48, lk 1) tulenevaid kohustusi, eriti kohustusi, mis on sätestatud selle direktiivi artiklis 4.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

2 Direktiivi 2011/7 põhjendustes 3, 9, 12, 14, 23 ja 25 on märgitud järgmist:

„(3) Sageli toimub ettevõtjatevaheliste või ettevõtjate ja riigiasutuste vaheliste äritehingute puhul maksmine hiljem kui lepingus sätestatud või üldiste äritingimustega ette nähtud. Kuigi kaubad on tarnitud või teenused osutatud, tasutakse suur hulk vastavaid arveid kehtestatud tähtpäevast palju hiljem. Hilinenud maksmine avaldab negatiivset mõju likviidsusele ja raskendab ettevõtjate finantsjuhtimist. See mõjutab ka ettevõtjate konkurentsivõimet ja kasumlikkust, sest võlausaldaja peab hilinenud maksmise tõttu otsima rahalisi vahendeid väljastpoolt […].

[…]

(9) Käesoleva direktiiviga tuleks reguleerida kõiki äritehinguid, olenemata sellest, kas need toimuvad eraõiguslike või riigi osalusega ettevõtjate vahel või ettevõtjate ja riigiasutuste vahel, arvestades sealjuures, et riigiasutused teevad märkimisväärse hulga ettevõtjatele suunatud makseid. Seepärast tuleks käesoleva direktiiviga reguleerida ka kõik peatöövõtjate ning nende tarnijate ja alltöövõtjate vahelised äritehingud.

[…]

(12) Hilinenud maksmise puhul on tegemist lepingu rikkumisega, mille muudavad enamikus liikmesriikides võlgnike jaoks rahaliselt ahvatlevaks hilinenud maksmise suhtes rakendatavad madalad või puuduvad viivisemäärad ja/või aeglane sissenõudmismenetlus. Et sellist suundumust muuta ja hilinenud maksmist vältida, on vaja otsustavat tegutsemist õigeaegse maksmise kultuuri suunas, sealhulgas seda, et viivise nõudmise õiguse välistamist tuleks alati pidada äärmiselt ebaõiglaseks lepingutingimuseks või tavaks. Kõnealune suundumus peaks hõlmama ka erisätete kehtestamist maksetähtaegade ja võlausaldajatele tekitatud kulude hüvitamise kohta ning muu hulgas seda, et sissenõudmiskulude hüvitamise õiguse välistamist tuleks pidada äärmiselt ebaõiglaseks.

[…]

(14) Liidu õigusaktide ühtsuse huvides tuleks käesolevas direktiivis kohaldada „ostja“ mõistet selliselt, nagu see on määratletud Euroopa parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivis 2004/17/EÜ (millega kooskõlastatakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate ostjate hankemenetlused) [(ELT 2004, L 134, lk 1)] ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivis 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta [(ELT 2004, L 134, lk 114)].

[…]

(23) Üldreeglina on riigiasutuste käsutuses palju kindlamad, prognoositavamad ja pidevamad tuluvood kui ettevõtjatel. Lisaks on paljudel riigiasutustel võimalik saada rahalisi vahendeid soodsamatel tingimustel kui ettevõtjatel. Samal ajal ei sõltu riigiasutused oma eesmärkide saavutamisel nii palju stabiilsete ärisuhete loomisest nagu ettevõtjad. Riigiasutuste pikkade maksetähtaegade ja hilinenud maksmisega kaupade ja teenuste eest kaasneb põhjendamatu kulu ettevõtjatele. Seepärast on asjakohane võtta kasutusele erieeskirjad, mis käsitlevad äritehinguid kaupade tarnimiseks või teenuste osutamiseks ettevõtjate poolt riigiasutustele ning milles tuleks eelkõige ette näha maksetähtajad, mis üldreeglina ei ületa 30 kalendripäeva, välja arvatud juhul, kui lepingus on selgesõnaliselt teisiti kokku lepitud ja kui see on lepingu eripära või konkreetse suunitluse tõttu objektiivselt põhjendatud, ning mingil juhul ei ületa 60 kalendripäeva.

[…]

(25) Hilinenud maksmisega seoses annab erilist põhjust muretsemiseks tervishoiuteenuste olukord paljudes liikmesriikides. Tervishoiusüsteemid on Euroopa sotsiaalse infrastruktuuri põhimõttelise tähtsusega koostisosana sageli kohustatud ühitama individuaalseid vajadusi olemasolevate rahaliste vahenditega […]. Liikmesriigid peaksid seetõttu olema võimelised lubama tervishoiuteenuseid osutavatele avalik-õiguslikele isikutele teatavat paindlikkust oma kohustuste täitmisel. Selleks peaks liikmesriikidel olema võimalik pikendada teatavatel tingimustel seadusjärgset maksetähtaega maksimaalselt kuni 60 kalendripäevani. Liikmesriigid peaksid sellele vaatamata tegema kõik mis võimalik, et tagada maksete teostamine tervishoiusektoris seadusjärgsete maksetähtaegade jooksul.“

3 Direktiivi 2011/7 artikli 1 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Käesoleva direktiivi eesmärk on võidelda hilinenud maksmisega äritehingute puhul, et tagada siseturu nõuetekohane toimimine, edendades seega ettevõtjate ja eelkõige [väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKE)] konkurentsivõimet.

2. Käesolevat direktiivi kohaldatakse kõigi maksete suhtes, millega tasutakse äritehingute eest.“

4 Direktiivi artiklis 2 on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

2) „riigiasutus“ – igasugune ostja vastavalt direktiivi [2004/17] artikli 2 lõike 1 [punktis a] ja direktiivi [2004/18] artikli 1 lõikes 9 esitatud määratlusele, olenemata lepingu objektist või maksumusest;

[…]

4) „hilinenud maksmine“ – maksmine, mida ei ole tehtud lepingukohase või seadusjärgse maksetähtaja jooksul ning mis vastab artikli 3 lõikes 1 ja artikli 4 lõikes 1 kehtestatud tingimustele;

[…]

[…]“.

5 Direktiivi 2011/7 artikli 3 lõiked 1 ja 3 näevad ette:

„1. Liikmesriigid tagavad, et ettevõtjatevaheliste tehingute puhul on võlausaldajal õigus saada hilinenud maksmise korral viivist ilma vastavat meeldetuletust esitamata, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) võlausaldaja on täitnud oma lepingujärgsed ja õiguspärased kohustused ning

b) võlausaldaja ei ole saanud makstavat summat õigel ajal, välja arvatud juhul, kui võlgnik ei ole viivituse eest vastutav.

[…]

3. Kui lõikes 1 nimetatud tingimused on täidetud, tagavad liikmesriigid järgmise:

a) võlausaldajal on õigus saada hilinenud maksmise korral viivist alates päevast, mis järgneb lepingus kindlaksmääratud maksetähtpäevale või maksetähtaja lõpule;

b) kui maksetähtpäev või tähtaeg ei ole lepingus kindlaks määratud, on võlausaldajal hilinenud maksmise korral õigus saada viivist pärast järgmiste ajavahemike möödumist:
   i) 30 kalendripäeva pärast kuupäeva, mil võlgnik sai kätte arve või samaväärse maksetaotluse;
   ii) kui arve või samaväärse maksetaotluse kättesaamise kuupäev ei ole kindel, siis 30 kalendripäeva pärast kaupade kättesaamise või teenuste osutamise kuupäeva;
   iii) kui võlgnik saab arve või samaväärse maksetaotluse kätte enne kaupade tarnimist või teenuste osutamist, siis 30 kalendripäeva pärast kaupade kättesaamise või teenuste osutamise kuupäeva;
   iv) kui seaduse või lepinguga on ette nähtud heakskiitmise või kontrollimise menetlus, millega kinnitatakse kauba või teenuse vastavust lepingule, ja kui võlgnik saab arve või samaväärse maksetaotluse kätte enne sellise heakskiitmise või kontrollimise kuupäeva või sel kuupäeval, siis 30 kalendripäeva pärast nimetatud toimingu kuupäeva“.

6 Direktiivi 2011/7 artikli 4 „Ettevõtjate ja riigiasutuste vahelised tehingud“ lõigetes 1, 3, 4 ja 6 on sätestatud:

„1. „Liikmesriigid tagavad, et selliste äritehingute puhul, kus võlgnik on riigiasutus, on võlausaldajal õigus saada ilma vastavat meeldetuletust esitamata seadusjärgset viivist pärast lõigetes 3, 4 või 6 kindlaks määratud ajavahemike möödumist, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) võlausaldaja on täitnud oma lepingujärgsed ja õiguspärased kohustused ning

b) võlausaldaja ei ole saanud makstavat summat õigel ajal, välja arvatud juhul, kui võlgnik ei ole viivituse eest vastutav.

[…]

3. Liikmesriigid tagavad, et selliste äritehingute puhul, kus võlgnik on riigiasutus,

a) ei ületa maksetähtaeg järgmisi ajavahemikke:
   i) 30 kalendripäeva pärast kuupäeva, mil võlgnik sai kätte arve või samaväärse maksetaotluse;
   ii) kui arve või samaväärse maksetaotluse kättesaamise kuupäev ei ole kindel, siis 30 kalendripäeva pärast kaupade kättesaamise või teenuste osutamise kuupäeva;
   iii) kui võlgnik saab arve või samaväärse maksetaotluse kätte enne kaupade tarnimist või teenuste osutamist, siis 30 kalendripäeva pärast kaupade kättesaamise või teenuste osutamise kuupäeva;

iv) kui seaduse või lepinguga on ette nähtud heakskiitmise või kontrollimise kord, millega kinnitatakse kauba või teenuse vastavust lepingule ja kui võlgnik saab arve või samaväärse maksetaotluse kätte enne sellise heakskiitmise või kontrollimise kuupäeva või sel kuupäeval, siis 30 kalendripäeva pärast nimetatud toimingu kuupäeva;

b) ei tohi arve kättesaamise kuupäeva kindlaks määrata võlgniku ja võlausaldaja vahelise lepingujärgse kokkuleppega.

4. Liikmesriigid võivad lõike 3 punktis a osutatud ajavahemikke pikendada kõige enam 60 kalendripäevani:

a) mis tahes niisuguse riigiasutuse puhul, kes tegeleb tööstusliku või kaubandusliku iseloomuga majandustegevusega, pakkudes turul kaupu või teenuseid, ning kelle kui riigi osalusega ettevõtja suhtes kohaldatakse komisjoni 16. novembri 2006. aasta direktiivis 2006/111/EÜ (liikmesriikide ja riigi osalusega äriühingute vaheliste finantssuhete läbipaistvuse ning teatavate ettevõtjate finantsläbipaistvuse kohta) [(ELT 2006, L 318, lk 17)] kehtestatud läbipaistvuse nõudeid;

b) niisuguste tervishoiuteenuseid osutavate avalik-õiguslike isikute puhul, kes on sellistena nõuetekohaselt tunnustatud.

[…]

6. Liikmesriigid tagavad, et lepinguga ette nähtud maksetähtajad ei ole pikemad, kui on sätestatud lõikes 3, välja arvatud juhul, kui lepingus on selgesõnaliselt teisiti kokku lepitud ja kui see on lepingu eripära või eriliste tunnusjoonte tõttu objektiivselt põhjendatud, ning et need ei ületa mingil juhul 60 kalendripäeva.“

Itaalia õigus

7 Direktiiv 2011/7 on Itaalia õiguskorda üle võetud 9. novembri 2012. aasta seadusandliku dekreediga nr 192, millega muudetakse 9. oktoobri 2002. aasta seadusandlikku dekreeti nr 231 eesmärgiga võtta vastavalt 11. novembri 2011. aasta seaduse nr 180 artikli 10 lõikele 1 täielikult üle direktiiv 2011/7/EL hilinenud maksmisega võitlemise kohta äritehingute puhul (decreto legislativo n. 192 – Modifiche al decreto legislativo 9 ottobre 2002, n. 231, per l'integrale recepimento della direttiva 2011/7/UE relativa alla lotta contro i ritardi di pagamento nelle transazioni commerciali, a norma dell'articolo 10, comma 1, della legge 11 novembre 2011, n. 180; *GURI* nr 267, 15.11.2012). 9. oktoobri 2002. aasta seadusandliku dekreediga nr 231 võeti Itaalia õiguskorda üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/35/EÜ hilinenud maksmisega võitlemise kohta äritehingute puhul (EÜT 2000, L 200, lk 35; ELT eriväljaanne 17/01, lk 226).

8 Meetmete hulka, mida Itaalia Vabariik on riigiasutuste õigeaegsete maksete tagamiseks võtnud, kuulub ka 8. aprilli 2013. aasta dekreetseadus nr 35 kiireloomuliste meetmete kohta riigiasutuste tähtajaks tasumata jäetud maksete tasumiseks, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rahaliste vahendite tasakaalustamiseks ning kohalike omavalitsusüksuste maksude tasumiseks (decreto-legge n. 35 – Disposizioni urgenti per il pagamento dei debiti scaduti della pubblica amministrazione, per il riequilibrio finanziario degli enti territoriali, nonché in materia di versamento di tributi degli enti locali; *GURI* nr 82, 8.4.2013), mis on koos muudatustega seadusena kinnitatud 6. juuni 2013. aasta seadusega nr 64 (*GURI* nr 132, 7.6.2013), samuti 24. aprilli 2014. aasta dekreetseadus nr 66 kiireloomuliste meetmete kohta konkurentsivõime ja sotsiaalse õigluse tagamiseks (decreto-legge n. 66 – Misure urgenti per la competitività e la giustizia sociale; *GURI* nr 95, 24.4.2014), mis on koos muudatustega seadusena kinnitatud 23. juuni 2014. aasta seadusega nr 89 (*GURI* nr 143, 23.6.2014). Neis dekreetseadustes on eelkõige ette nähtud täiendavate rahaliste vahendite eraldamine, et rahuldada ettevõtjate kindlaid, kindlasummalisi ja sissenõutavaks muutunud nõudeid riigiasutuste vastu.

9 Maksumeetmed on võetud eesmärgiga parandada nende ettevõtjate seisukorda, kellel on nõudeid riigiasutuste vastu, ja selline meede on ka 23. detsembri 2013. aasta dekreetseaduse nr 145, mis käsitleb kava „Sihtriik Itaalia“ käivitamise kiireloomulisi meetmeid, et seada piirid elektri- ja gaasitariifidele, vähendada mootorsõiduki valdaja tsiviilvastutuse kindlustusmakseid, muuta ettevõtted rahvusvaheliseks, neid arendada ja digiteerida, samuti meetmeid riiklike ehitustööde ja EXPO 2015 korraldamiseks (decreto-legge n. 145 – Interventi urgenti di avvio del piano „Destinazione Italia“, per il contenimento delle tariffe elettriche e del gas, per la riduzione dei premi RC-auto, per l'internazionalizzazione, lo sviluppo e la digitalizzazione delle imprese, nonché misure per la realizzazione di opere pubbliche ed EXPO 2015; *GURI* nr 300, 23.12.2013), mis on koos muudatustega seadusena kinnitatud 21. veebruari 2014. aasta seadusega nr 9 (*GURI* nr 43, 21.2.2014), artikli 12 lõige 7 *bis*. Selle sätte alusel võivad ettevõtjad oma maksuvõlad tasaarvestada kindlate, kindlasummaliste ja sissenõutavaks muutunud nõuetega riigiasutuste vastu.

Kohtueelne menetlus

10 Arvestades Itaalia ettevõtjate ja ettevõtjate ühenduste esitatud arvukaid kaebusi, saatis komisjon 19. juunil 2014 Itaalia Vabariigile ametliku kirja, milles ta väitis, et riik ei ole täitnud kohustusi, mis tulenevad eelkõige direktiivi 2011/7 artiklist 4.

11 Liikmesriik vastas sellele ametlikule kirjale 18. augusti 2014. aasta kirjaga, edastades komisjonile erimeetmed, mis on võetud eesmärgiga võidelda hilinenud maksmise vastu avalik-õiguslike ja eraõiguslike üksuste vaheliste äritehingute puhul. Need meetmed seisnesid direktiivi 2011/7 ennetähtaegses ülevõtmises, tegevuses, mille eesmärk oli riigiasutuste saabunud maksetähtpäevaga võlgade tasumine, ning uue õigusraamistiku ja haldussüsteemi loomises, mille eesmärk oli edendada direktiivis ette nähtud maksetähtaegadest kinnipidamist ja vältida riigiasutuste saabunud maksetähtpäevaga ja tasumata võlgade kogumahu suurenemist. Samas kirjas täpsustas Itaalia Vabariik, et vaatamata nende meetmete võtmisele ei saa hilinenud maksmist välistada.

12 Komisjon palus 12. novembril 2014 Itaalia Vabariigil saata talle iga kahe kuu järel aruandeid riigiasutuste maksetähtaegade tegeliku pikkuse kohta. Itaalia Vabariik täitis selle palve, edastades komisjonile seitse kahte kuud käsitlevat aruannet ajavahemikus 1. detsembrist 2014 kuni 6. augustini 2016.

13 Komisjon rõhutas 21. septembri 2016. aasta kirjas, et kuni selle kuupäevani saadetud kahe kuu aruannetes ei ole arvesse võetud kõiki arveid, mille Itaalia riigiasutused on saanud, vaid üksnes neid arveid, mida need asutused olid aruandlusperioodide jooksul reaalselt tasunud. Sellest tulenevalt palus institutsioon Itaalia Vabariigil esitada ajakohastatud andmed kõikide arvete kohta.

14 Vastuseks 21. septembri 2016. aasta kirjale edastas liikmesriik komisjonile 5. detsembril 2016 andmed, mis saadi tarnijatele tasuda tuleva võlgnevuse jälgimise platvormi abil ja millest ilmnes, et 2016. aasta esimese poolaasta keskmine maksetähtaeg oli 50 päeva.

15 Kuna komisjon leidis, et Itaalia Vabariigi esitatud aruannete kogumist nähtuv olukord ei ole kooskõlas direktiivi 2011/7 artikliga 4, esitas ta 16. veebruaril 2017 põhjendatud arvamuse ELTL artikli 258 tähenduses ja palus liikmesriigil asuda kahe kuu jooksul seda arvamust järgima.

16 Itaalia Vabariik märkis 19. aprilli 2017. aasta vastuses põhjendatud arvamusele, et riigiasutuste keskmine maksetähtaeg oli kogu 2016. aasta jooksul 51 päeva, st 44 päeva riigivõimu asutuste puhul, 67 päeva riigi tervishoiuteenistuste puhul, 36 päeva autonoomsete maakondade ja provintside puhul, 43 päeva kohalike omavalitsusüksuste puhul, 30 päeva riigisiseste avalik-õiguslike üksuste puhul ja 38 päeva muude avaliku võimu asutuste puhul.

17 Kuna komisjon leidis, et Itaalia Vabariik ei ole direktiivi 2011/7 artikli 4 lõigete 3 ja 4 rikkumisi ikka veel kõrvaldanud, esitas ta käesolevas asjas hagi.

18 Itaalia Vabariik esitas Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 16 kolmanda lõigu alusel taotluse, et Euroopa Kohus tuleks kokku suurkojana.

Hagi

Poolte argumendid

19 Komisjon väidab, et andmetest, mille Itaalia Vabariik on ise edastanud, nähtub, et Itaalia riigiasutused on mööda lasknud 30 või 60 päeva pikkusi maksetähtaegu, mis on kehtestatud direktiivi 2011/7 artikli 4 lõigetega 3 ja 4. Tähtaegade möödalaskmine, millele Itaalia Vabariik ei ole sõnaselgelt vastu vaielnud, puudutab kõiki riigiasutusi ja on kestnud mitu aastat.

20 Sellega seoses rõhutab komisjon, et andmeid, mis näitavad, et väidetav rikkumine on tegelikult aset leidnud, on pidevalt registreeritud ja ajakohastatud ajavahemikus septembrist 2014 kuni detsembrini 2016.

21 Lisaks toob komisjon esile, et teatud muude üksuste ja ühenduste poolt tehtud uuringud on vastuolus Itaalia Vabariigi esitatud kahe kuu aruannete järeldustega, mille kohaselt on keskmised maksetähtajad järk-järgult lühenenud. Need uuringud näitavad nimelt selgelt, et keskmine maksetähtaeg on 99 päeva (teatud käsitööd ja keskmise suurusega ettevõtteid esindava ühenduse Confartigianato korraldatud uuring) kuni 145 päeva (Itaalia tervishoiustruktuuridele meditsiiniseadmeid tarnivaid ettevõtjaid esindava ühenduse Assobiomedica korraldatud uuring) või isegi 156 päeva (ehitussektori ettevõtjate ühenduse ANCE korraldatud uuring). Äärmuslikel juhtudel on maksetähtaeg olnud isegi 687 päeva (päevalehe Il Sole 24 Ore korraldatud uuring).

22 Komisjoni sõnul tähendab asjaolu, et Itaalia riigiasutused lasevad pidevalt ja süstemaatiliselt mööda direktiivi 2011/7 artikli 4 lõigetes 3 ja 4 ette nähtud maksetähtaegu, iseenesest selle sätte rikkumist Itaalia Vabariigi poolt. Nimelt on liikmesriigid alates direktiivi jõustumisest vastavalt artikli 4 lõigetele 3 ja 4 kohustatud mitte üksnes sätestama direktiivi ülevõtvates õigusnormides ja lepingutes, mis käsitlevad äritehinguid, milles võlgnik on mõni nende riigiasutus, neile sätetele vastavad maksimaalsed maksetähtajad, vaid nad peavad ka tagama nende tähtaegade tegeliku järgimise riigiasutuste poolt.

23 Selles kontekstis toob komisjon kõigepealt esile, et mõiste „maksetähtaeg“ direktiivi 2011/7 artikli 4 lõike 3 punkti a tähenduses viitab tähtajale, mille jooksul on ametiasutus kohustatud oma võlgnevuse tarnija ees reaalselt tasuma, kuna see tähtaeg hakkab kulgema selliste konkreetsete faktiliste asjaolude asetleidmisel nagu arve kättesaamine, kaupade kättesaamine või teenuste osutamine. Komisjon lisab, et mõiste „hilinenud maksmine“ määratlemiseks viitab direktiivi artikli 2 punkt 4 konkreetsele asjaolule, milleks on „maksmine, mida ei ole tehtud“ lepingukohase või seadusjärgse tähtaja jooksul. Mõiste „maksetähtaeg“ selline tõlgendus on pealegi ainus, mis võimaldab tõhusalt saavutada direktiivi 2011/7 eesmärki, milleks on tõhus võitlus hilinenud maksmisega siseturul.

24 Teisena leiab komisjon, et kuna direktiivi 2011/7 artikli 4 lõigete 3 ja 4 rikkumine riigiasutuste poolt võib kaasa tuua asjaomase liikmesriigi vastutuse, siis ei oma selles kontekstis tähtsust küsimus, kas need asutused teostavad avalikku võimu või tegutsevad eraõiguslikel alustel. Lisaks sellele ei sõltu mõiste „ostja“, mida on direktiivi artikli 2 punktis 2 kasutatud mõiste „riigiasutus“ määratlemiseks, avaliku võimu volituste teostamisest.

25 Kolmandana väidab komisjon, et tema pakutud tõlgendust direktiivi 2011/7 artikli 4 lõigetele 3 ja 4 ei sea kahtluse alla 16. veebruari 2017. aasta kohtuotsus IOS Finance EFC (C-555/14, EU:C:2017:121), millele tugineb Itaalia Vabariik oma vastuses põhjendatud arvamusele.

26 Seoses tema poolt komisjonile esitatud andmetega väidab Itaalia Vabariik kõigepealt, et need andmed aastate 2015–2017 kohta, mis on ajakohastatud 2018. aasta märtsis, tõendavad, et riigiasutuste keskmised maksetähtajad on pidevalt ja süstemaatiliselt paranenud. Paranemist näitab see, et aastatel 2015–2017 on keskmine hilinetud päevade arv vähenenud (23 päevalt 8 päevale). Kui see suundumus leiaks kinnitust, oleks võimalik prognoosida, et 2018. aastal väljastatud arvete puhul peetakse direktiivi 2011/7 artikli 4 lõigetega 3 ja 4 kehtestatud maksetähtaegadest kinni.

27 Teisena väidab Itaalia Vabariik, et viis, kuidas komisjon tema kahe kuu aruannetes esitatud andmeid analüüsis, ei ole asjakohane.

28 Sellega seoses rõhutab ta esiteks, et komisjoni valik kasutada näitajat, mis vastab „keskmisele maksetähtajale“, mitte näitajat, mis on seotud „keskmise hilinemise ajaga“, mõjutab tema tehtud analüüsi usaldusväärsust. Kuna see esimene näitaja viitab riigiasutuste hilinenud maksmise ulatuse hindamisel „tavapärasele“ 30 päeva pikkusele tähtajale, siis on komisjon jätnud tähelepanuta asjaolu, et direktiivi 2011/7 artikli 4 lõikes 4 ette nähtud 60-päevane maksetähtaeg kuulub kohaldamisele mitte ainult tervishoiuteenuseid osutavate avalik-õiguslike üksuste sooritatud tehingute suhtes, vaid ka kõigile tehingutele, mille sooritanud riigiasutus tegeleb tööstusliku või kaubandusliku iseloomuga majandustegevusega ja kelle suhtes kohaldatakse direktiivi 2006/111. Teiseks võrdles komisjon andmeid eksitavalt ajalises aspektis, kuna ta ei võtnud arvesse maksete tegemise dünaamikat. Institutsiooni analüüs on seega vormistatud viimase kahe kuu aruande saatmise seisuga, võtmata arvesse hiljem tehtud makseid.

29 Kolmandana vaidlustab Itaalia Vabariik käesoleva kohtuotsuse punktis 21 nimetatud uuringute tulemused, mis ei ole asjakohased, kuna kogutud andmed ei ole usaldusväärsed ja on vaid osalised.

30 Mis puudutab direktiivi 2011/7 artikli 4 lõigete 3 ja 4 tähendust, siis väidab Itaalia Vabariik esimesena, et nende sätete grammatilisest ja süstemaatilisest tõlgendusest tuleneb, et kuigi see direktiiv paneb liikmesriikidele kohustuse tagada direktiivi ülevõtvates õigusnormides ja lepingutes, mis käsitlevad äritehinguid, milles võlgnik on mõni nende riigiasutus, neile sätetele vastavad maksimaalsed maksetähtajad ning näha nende tähtaegade järgimata jätmise korral ette võlausaldajate õigus saada hilinenud maksmise eest viivist ja nõuda sissenõudmiskulude hüvitamist, ei nõua need sätted seevastu, et liikmesriigid tagaksid, et nende riigiasutused peaksid reaalselt mis tahes asjaoludel neist tähtaegadest kinni. Ka ei ole direktiivi 2011/7 eesmärk ühtlustada tähtaegu, mille jooksul riigiasutused peavad reaalselt ära maksma oma äritehingute eest tasumisele kuuluvad summad, vaid eesmärk on ühtlustada ainult neid tähtaegu, mille jooksul nad peavad täitma oma kohustused, ilma et neil tuleks kanda hilinenud maksmisega automaatselt kaasnevaid tagajärgi.

31 Lisaks sellele, et direktiivi 2011/7 artikli 4 lõige 6 piirdub „lepinguga ette nähtud“ maksetähtajast kinnipidamise kohustuse kehtestamisega, ei tulene direktiivi artikli 4 lõigetest 3 ja 4, et riigiasutused peavad oma võlad tasuma selles sättes ette nähtud tähtaja jooksul. Mis puudutab väljendit „maksetähtaeg“, siis sellega ei ole direktiivi asjakohastes sätetes silmas peetud tähtaega, mille jooksul riigiasutused peavad oma võlad reaalselt tasuma.

32 Teisena väidab Itaalia Vabariik, et direktiivi 2011/7 artikli 4 lõige 3 piirdub maksetähtaja kulgemise alguspunkti kindlaksmääramisega äritehingute raames. Selles sättes sisalduv viide faktilistele asjaoludele, milleks on arve kättesaamine, kaupade kättesaamine, teenuste osutamine või kaupade heakskiitmine või kontrollimine, ei tähenda seega, et liikmesriik on kohustatud nende tähtaegade järgimise konkreetselt tagama.

33 Kolmandana, sellise täpse tähtaja puudumine, mille jooksul tuleb täita direktiivi 2011/7 artikli 4 lõigetes 3 ja 4 kehtestatud kohustus, näitab selgelt, et kui tegemist on maksetähtaegade järgimisega, siis seab direktiiv asjaomasele liikmesriigile mitte tulemuse saavutamise kohustuse, vaid kõige enam meetmete võtmise kohustuse, mille rikkumist saab tuvastada üksnes siis, kui liikmesriigi olukord erineb oluliselt sellest, mida näeb ette nimetatud direktiiv. Käesolevas kohtuasjas tõendavad komisjonile esitatud andmed esiteks, et hilinenud maksmine riigiasutuste äritehingute eest tasumisel on märkimisväärselt ja pidevalt vähenenud, ning teiseks, mis puudutab konkreetsemalt riiklikus tervishoiusüsteemis tegutsevaid riigiasutusi, et hilinemine on väike ja ületab sama direktiivi artikli 4 lõikes 4 ette nähtud maksetähtaega vaid mõne päeva.

34 Neljandana väidab Itaalia Vabariik, et teda ei saa pidada vastutavaks riigiasutuste poolt maksetähtaegade möödalaskmise eest. Tema sõnul vastutab liikmesriigi asutus, kui ta tegutseb erakapitalil põhineva ettevõtjaga võrdsetel alustel, liidu õiguse võimaliku rikkumise eest üksnes liikmesriigi kohtus samadel alustel nagu eraettevõtja. Neil asjaoludel võivad liikmesriigid selleks, et tagada liidu õiguse järgimine, sekkuda üksnes kaudselt, võttes nõuetekohaselt üle sätted, mida riigiasutused peavad järgima, ning kehtestades sanktsioonid nende sätete rikkumise eest. Kuna aga Itaalia Vabariik nägi ette maksetähtajad, mis ei ületa direktiivis 2011/7 ette nähtud maksetähtaegu, samuti hilinenud maksmise eest viivise maksmise ja sissenõudmiskulude hüvitamise, siis on ta nimetatud direktiiviga kehtestatud kohustused täitnud.

35 Igal juhul, isegi kui eeldada, et direktiiv 2011/7 kohustab teda tagama, et riigiasutused peavad reaalselt oma äritehingute raames maksetähtaegadest kinni, väidab Itaalia Vabariik, et ta vastutab üksnes selle direktiivi raskete, kestvate ja süstemaatiliste rikkumiste eest, mis võivad tõendada ELL artikli 4 lõikes 3 ette nähtud lojaalse koostöö põhimõtte rikkumist.

36 Mis puudutab lõpuks 16. veebruari 2017. aasta kohtuotsust IOS Finance EFC (C-555/14, EU:C:2017:121), siis väidab Itaalia Vabariik, et Euroopa Kohus kiitis seal heaks regulatiivse mehhanismi, mis võimaldab riigiasutuste võlgnevuste korral süstemaatiliselt hilineda maksmisega võlausaldajatele, kes ei ole loobunud nõudmast hilinenud maksmise eest viivist ja sissenõudmiskulude hüvitamist. Kui aga nõustuda, nagu väidab komisjon, et riigiasutuste tegelik maksetega hilinemine kujutab endast direktiivi 2011/7 rikkumist, mille eest vastutab asjaomane liikmesriik, siis on Euroopa Kohus tingimata tuvastanud, et seda laadi regulatiivne mehhanism on liidu õigusega vastuolus, kuna see lubab riigiasutustel äritehingute eest tasumisel maksmisega süstemaatiliselt hilineda. Itaalia Vabariik järeldab sellest esiteks, et direktiiviga 2011/7 võlausaldajatele reaalselt tagatud õigus puudutab üksnes viivist, mille see direktiiv hilinenud maksmise korral ette näeb, ning teiseks, et selle direktiivi eesmärki võidelda hilinenud maksmise vastu „teenitakse üksnes kaudselt“.

Euroopa Kohtu hinnang

37 Oma hagiavalduses palub komisjon Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Itaalia Vabariik ei ole taganud, et tema riigiasutused järgiksid 30 või 60 kalendripäeva pikkust tähtaega, mida kohaldatakse maksetele, mis nad peavad tegema oma äritehingute eest ettevõtjatele tasumisel, siis on ta rikkunud direktiivi 2011/7 artikli 4 lõigetest 3 ja 4 tulenevaid kohustusi.

38 Selle direktiivi artikli 4 lõike 3 punkti a kohaselt tagavad liikmesriigid, et selliste äritehingute puhul, kus võlgnik on riigiasutus, ei ületa maksetähtaeg 30 kalendripäeva pärast selles punktis loetletud faktiliste asjaolude asetleidmist. Direktiivi artikli 4 lõige 4 annab aga liikmesriikidele õiguse seda tähtaega pikendada kõige enam 60 kalendripäevani niisuguste riigiasutuste ja üksuste puhul, keda seal on nimetatud.

39 Nende sätete tõlgendamise kohta tuleb esimesena märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb liidu õigusnormi tõlgendamisel võtta arvesse mitte ainult selle sõnastust, vaid ka konteksti ja selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osa säte on (vt selle kohta 7. novembri 2019. aasta kohtuotsus UNESA jt, C-105/18–C-113/18, EU:C:2019:935, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

40 Mis puudutab esiteks direktiivi 2011/7 artikli 4 lõike 3 sõnastust, siis tuleneb sellest, eelkõige lauseosast „[l]iikmesriigid tagavad, et selliste äritehingute puhul, kus võlgnik on riigiasutus, […] ei ületa maksetähtaeg järgmisi ajavahemikke“, et selle sättega liikmesriikidele pandud kohustus on suunatud nende sätetega ette nähtud maksetähtaegade tegelikule järgimisele riigiasutuste poolt.

41 Sellega seoses tuleb märkida, et kõnealuse sätte sõnastus on imperatiivne nagu ka direktiivi artikli 4 lõike 1 sõnastus, mis käsitleb seadusjärgse viivise maksmist. Sellest järeldub, et nimetatud sätted kehtestavad liikmesriikidele mitte alternatiivseid, vaid täiendavaid kohustusi.

42 Teiseks kinnitab seda grammatilist tõlgendust direktiivi 2011/7 artikli 4 lõigete 3 ja 4 kontekst.

43 Seega tuleb rõhutada, et direktiivi artikli 3 sõnastus, mis käsitleb ettevõtjatevahelisi tehinguid, erineb selgelt artikli 4 sõnastusest, mis käsitleb ettevõtjate ja riigiasutuste vahelisi tehinguid. Mõlemad artiklid näevad küll ette, et liikmesriigid tagavad, et võlausaldajal on hilinenud maksmise korral õigus saada viivist. Mis aga puutub maksetähtaegade järgimisse, siis selles osas, milles direktiivi artikli 4 lõikes 3 on sätestatud käesoleva kohtuotsuse punktis 40 osutatud konkreetne kohustus, on sama direktiivi artikli 3 lõikes 3 üksnes ette nähtud, et nende tähtaegade möödalaskmisel on võlausaldajal õigus saada viivist.

44 Seda analüüsi kinnitab direktiivi 2011/7 ja sellele eelnenud direktiivi 2000/35 võrdlus. Nimelt, kuigi esimesena nimetatud direktiivi artiklis 4, mis käsitleb ettevõtjate ja riigiasutuste vahelisi tehinguid, on sõnaselgelt sätestatud, et liikmesriigid tagavad, et maksetähtaeg ei ületa 30 päeva või teatud juhtudel kõige enam 60 päeva, ei sisaldanud teisena nimetatud direktiiv seda laadi sätet ja piirdus artiklis 3 viivise maksmise kohustuse sätestamisega, mis nüüd on sätestatud direktiivi 2011/7 artiklis 3, kusjuures olukorda, kus võlgnik on riigiasutus, ei olnud eraldi välja toodud.

45 Kolmandaks kinnitavad direktiivi 2011/7 artikli 4 lõigete 3 ja 4 grammatilist ja kontekstipõhist tõlgendust selle direktiiviga taotletavad eesmärgid. Direktiivi artikli 1 lõike 1 kohaselt on nimelt selle direktiivi eesmärk võidelda hilinenud maksmisega äritehingute puhul, et tagada siseturu nõuetekohane toimimine, edendades seega ettevõtjate ja eelkõige VKEde konkurentsivõimet.

46 Sellega seoses tuleneb direktiivi 2011/7 põhjenduste 3, 9 ja 23 koostoimest, et riigiasutustel, kes teevad märkimisväärse hulga ettevõtjatele suunatud makseid, on palju kindlamad, prognoositavamad ja pidevamad tuluvood kui ettevõtjatel, nad võivad saada rahalisi vahendeid soodsamatel tingimustel kui ettevõtjad ja nad ei sõltu oma eesmärkide saavutamisel nii palju stabiilsete ärisuhete loomisest nagu ettevõtjad. Mis puutub aga ettevõtjatesse, siis riigiasutuste hilinenud maksmisega kaasneb nende jaoks põhjendamatu kulu, mis suurendab ettevõtjate likviidsuskitsikusi ja raskendab nende finantsjuhtimist. Hilinenud maksmine mõjutab ka ettevõtjate konkurentsivõimet ja kasumlikkust, sest ettevõtjad peavad hilinenud maksmise tõttu otsima rahalisi vahendeid väljastpoolt.

47 Need kaalutlused, mis puudutavad suurt arvu äritehinguid, mille puhul riigiasutus on ettevõtjatele võlgu, nagu ka kulusid ja raskusi, mis neil riigiasutuste hilinenud maksmise tõttu tekivad, näitavad selgelt, et liidu seadusandja soovis panna liikmesriikidele tugevdatud kohustusi seoses ettevõtjate ja riigiasutuste vaheliste tehingutega, ning neist kaalutlustest järeldub, et direktiivi 2011/7 artikli 4 lõikeid 3 ja 4 tuleb tõlgendada nii, et need panevad liikmesriikidele kohustuse tagada, et riigiasutused teeksid ettevõtjatega sõlmitud äritehingute eest makseid neis sätetes ette nähtud tähtaegu järgides.

48 Eeltoodust tulenevalt ei saa nõustuda Itaalia Vabariigi tõlgendusega, mille kohaselt direktiivi 2011/7 artikli 4 lõiked 3 ja 4 panevad liikmesriikidele üksnes kohustuse tagada, et lepingukohased või seadusjärgsed maksetähtajad, mida kohaldatakse nende äritehingute suhtes, milles osaleb riigiasutus, on nende sätetega kooskõlas, ja kohustuse ette näha, et nende tähtaegade järgimata jätmise korral on võlausaldajal, kes on täitnud oma lepingust ja seadusest tulenevad kohustused, õigus saada hilinenud maksmise eest seadusjärgset viivist, kuid ei pane neile kohustust tagada tähtaegade tegelik järgimine riigiasutuste poolt.

49 Sellist järeldust ei kummuta 16. veebruari 2017. aasta kohtuotsus IOS Finance EFC (C-555/14, EU:C:2017:121), millele tugineb Itaalia Vabariik.

50 Kõigepealt on nimelt oluline märkida, et see kohtuotsus, mis käsitleb „tarnijatele maksmise erakorralist [riigisisest] rahastamismehhanismi“, mis on piiratud kehtivusajaga ja mõeldud selleks, et toime tulla majanduskriisi tõttu kuhjunud hilinenud maksmisega riigiasutuste poolt, ei puuduta mitte direktiivi 2011/7 artikli 4 lõigete 3 ja 4 tõlgendamist, vaid sisuliselt artikli 7 lõigete 2 ja 3 tõlgendamist, mis käsitlevad lepingutingimusi ja ebaõiglast tava hilinenud tasumise eest viivise maksmise valdkonnas.

51 Pärast seda, kui Euroopa Kohus leidis nimetatud kohtuotsuse punktides 31 ja 36, et kui riigiasutuse võlausaldaja loobub nõudmast viivist hilinenud maksmise eest ja sissenõudmiskulude hüvitamist, siis selleks, et see oleks kooskõlas direktiiviga 2011/7, peab see mitte ainult olema vabalt kokku lepitud, vaid lisaks tuleb võla põhisumma vastutasuks „viivitamatult“ tasuda, on Euroopa Kohus, nagu märkis komisjon, rõhutanud ülekaalukat tähtsust, mida liikmesriigid peavad selle direktiivi kontekstis omistama selliste summade tegelikule ja kiirele maksmisele.

52 Erinevalt sellest, mida väidab Itaalia Vabariik, ei saa sellest kohtuotsusest järeldada, et Euroopa Kohus on heaks kiitnud riigiasutuste süstemaatilise hilinemise võlgnevuse tarnijate ees tasumisel nendele võlausaldajatele, kes ei ole loobunud nõudmast viivist ja sissenõudmiskulude hüvitamist.

53 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb nentida, et direktiivi 2011/7 artikli 4 lõikeid 3 ja 4 tuleb tõlgendada nii, et need panevad liikmesriikidele kohustuse tagada, et nende riigiasutused peavad selles ette nähtud maksetähtaegadest reaalselt kinni.

54 Teisena tuleb käesoleva kohtuotsuse punktis 34 mainitud Itaalia Vabariigi argumente arvestades kindlaks teha, kas selline maksetähtaegade möödalaskmine riigiasutuste poolt võib kujutada endast asjaomase liikmesriigi kohustuste rikkumist ELTL artikli 258 tähenduses.

55 Sellega seoses on oluline rõhutada, et üldjuhul saab liikmesriigi kohustuste rikkumise ELTL artikli 258 alusel tuvastada olenemata sellest, millise riigiorgani tegevus või tegevusetus on kohustuste täitmata jätmise põhjustanud, isegi kui tegemist on põhiseaduse kohaselt sõltumatu institutsiooniga (5. mai 1970. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Belgia, 77/69, EU:C:1970:34, punkt 15; 12. märtsi 2009. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Portugal, C-458/07, ei avaldata, EU:C:2009:147, punkt 20, ja 4. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Prantsusmaa (dividendimaks), C-416/17, EU:C:2018:811, punkt 107).

56 Käesolevas asjas ei ole Itaalia Vabariik vaielnud vastu sellele, et komisjoni väidetud rikkumised puudutavad riigiasutusi direktiivi 2011/7 artikli 2 punkti 2 tähenduses. Selles sättes on mõiste „riigiasutus“ määratlemiseks viidatud mõiste „ostja“ määratlusele direktiivi 2004/18 artikli 1 lõikes 9, kusjuures see viide on tehtud liidu õigusaktide ühtsuse huvides, nagu osutab direktiivi 2011/7 põhjendus 14.

57 Tuleb esile tõsta, et kui nõustuda Itaalia Vabariigi argumendiga, mille kohaselt riigiasutused ei saa kaasa tuua oma liikmesriigi vastutust, kui nad väljaspool avaliku võimu teostamist tegutsevad äritehingu raames, siis tähendaks see, et oma soovitud toime minetavad direktiiv 2011/7, eriti selle artikli 4 lõiked 3 ja 4, mis panevad liikmesriikidele kohustuse tagada, et selles artiklis ette nähtud maksetähtaegadest peetakse tegelikult kinni äritehingutes, kus võlgnik on riigiasutus.

58 Mis kolmandana puudutab komisjoni poolt direktiivi 2011/7 artikli 4 lõigete 3 ja 4 väidetava rikkumise sisulist õigsust, siis tuleb osutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb liikmesriigi kohustuste rikkumise esinemist hinnata põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõppemisel liikmesriigis esineva olukorra alusel (18. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Ühendkuningriik, C-669/16, EU:C:2018:844, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika), see tähendab käesoleval juhul 16. aprilli 2017. aasta seisuga.

59 Selles osas nähtub Itaalia Vabariigi poolt komisjonile 5. detsembril 2016 esitatud viimasest kahe kuu aruandest, et riigiasutuste 2016. aasta esimese poolaasta keskmine maksetähtaeg oli 50 päeva (47 päeva, lähtudes andmetest kaalutud keskmise kohta), kusjuures need andmed on arvutatud rohkem kui 22 000 riigiasutuse tehtud tehingute põhjal, mis puudutasid ligikaudu 13 miljonit arvet, mille nad olid saanud.

60 Lisaks märkis Itaalia Vabariik oma vastuses põhjendatud arvamusele ja selle lisadele, et kogu 2016. aasta puhul olid keskmised maksetähtajad riigiasutuste puhul, mis ei kuulu riiklikku tervishoiusüsteemi, 41 päeva, ja sinna kuuluvate asutuste puhul 67 päeva, kusjuures need andmed on kindlaks tehtud kõigi riigiasutuste poolt sama aasta eest saadud arvete alusel (üle 27 miljoni euro).

61 Seoses Itaalia Vabariigi argumendiga, mille kohaselt tuleb liikmesriigi kohustuste rikkumist hinnata pigem keskmise hilinemise aja kui keskmise maksetähtaja alusel, piisab, kui märkida, et igal juhul nähtub eelmises punktis mainitud vastusest põhjendatud arvamusele ja selle lisadele, et 2016. aastal oli keskmine hilinemine 10 päeva riigiasutuste puhul, mis ei kuulu riiklikku tervishoiusüsteemi, ja 8 päeva riigiasutuste puhul, mis sinna kuuluvad.

62 Need andmed, vaadelduna koos Itaalia Vabariigi poolt pärast kohtueelse menetluse algatamist katkematu ajavahemikku kohta esitatud andmetega, tõendavad, et keskmine aeg, mille jooksul kõik Itaalia riigiasutused kokku on teinud makseid oma äritehingute eest tasumiseks, ületab direktiivi 2011/7 artikli 4 lõigetes 3 ja 4 ette nähtud maksetähtaegu.

63 Sellega seoses tuleb rõhutada, et Itaalia Vabariik ei ole vaidlustanud asjaolu, et kõik tema riigiasutused tervikuna on keskmiselt mööda lasknud neid tähtaegu, ega ole väitnud, et nende andmete analüüs teistsugustel alustel oleks võimaldanud tuvastada, et neid tähtaegu on järgitud. Ta rõhutab siiski esiteks, et alates 2013. aastast võetud meetmed on aidanud kaasa hilinenud maksete järk-järgulisele vähenemisele, ja teiseks, et liikmesriigi kohustuste rikkumist saab tuvastada üksnes juhul, kui tegemist on direktiivi 2011/7 artiklis 4 kehtestatud kohustuste raske, kestva ja süstemaatilise rikkumisega, mida käesoleval juhul aga ei esine.

64 Selliste kaalutlustega ei saa aga välistada, et põhjendatud arvamuses antud tähtaja lõppemisel rikkus see liikmesriik oma kohustusi, mis tulenevad direktiivi 2011/7 artikli 4 lõigetest 3 ja 4 (vt analoogia alusel 4. märtsi 2010. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Itaalia, C-297/08, EU:C:2010:115, punktid 77 ja 78). Ühtlasi tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi on objektiivne ja järelikult loetakse, et liidu õigusest tulenevate liikmesriigi kohustuste rikkumine esineb, olenemata etteheidetavate juhtude ulatusest või esinemissagedusest (vt selle kohta 30. jaanuari 2003. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Taani, C-226/01, EU:C:2003:60, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).

65 Seega, isegi kui eeldada, et on tõendatud, et paranemas on olukord, mis on seotud riigiasutuste hilinenud tasumisega direktiiviga 2011/7 hõlmatud äritehingute eest, ei saa see asjaolu takistada Euroopa Kohtul tuvastamast, et Itaalia Vabariik on rikkunud liidu õigusest tulenevaid kohustusi (vt analoogia alusel 24. oktoobri 2019. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Prantsusmaa (lämmastikdioksiidi piirväärtuste ületamine), C-636/18, EU:C:2019:900, punkt 49).

66 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb tuvastada, et kuna Itaalia Vabariik ei ole taganud, et tema riigiasutused reaalselt järgivad direktiivi 2011/7 artikli 4 lõigetes 3 ja 4 kehtestatud maksetähtaegu, siis on ta rikkunud nimetatud sätetest tulenevaid kohustusi.

Kohtukulud

67 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 138 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Itaalia Vabariik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

1. **Kuna Itaalia Vabariik ei ole taganud, et tema riigiasutused reaalselt järgivad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta direktiivi 2011/7/EL hilinenud maksmisega võitlemise kohta äritehingute puhul artikli 4 lõigetes 3 ja 4 kehtestatud maksetähtaegu, siis on ta rikkunud nimetatud sätetest tulenevaid kohustusi.**

2. **Mõista kohtukulud välja Itaalia Vabariigilt.**

Allkirjad